

TYJ

TYÖTÖMYSSKASSOJEN YHTEISJÄRJESTÖ

ARBETSLÖSHETSKASSORNAS FÖRMÅNSBROSCHYR **2015**

INKOMSTRELATERAT ARBETSLÖSHETSSKYDD
OCH ALTERNERINGERSÄTTNING

ARBETSLÖSHETSKASSORNAS FÖRMÅNSBROSCHYR 2015

Förmånsbroschyren som ges ut av Arbetslöshetskassornas Samorganisation (TYJ) innehåller information om de förmåner arbetslöshetskassorna betalar. Dessa är inkomstrelaterad dagpenning till arbetslösa och altherningsersättning till altherningslediga. Närmare information om förmånerna finns på TYJ:s webbplats www.tyj.fi. Din egen arbetslöshetskassa ger dig råd i frågor som berör din personliga situation. Kontaktinformationen för arbetslöshetskassorna finns i slutet av broschyren.

Det finns 27 arbetslöshetskassor för löntagare och två företagarkassor i Finland och alla är medlemmar i Arbetslöshetskassornas Samorganisation. TYJ ger information i allmänna frågor som berör inkomstrelaterade arbetslöshetsförmåner och främjar kassornas verksamhet. TYJ lägger fram förslag och avger utlåtanden i syfte att utveckla socialskyddet för arbetslösa. Samorganisationen samarbetar även med motsvarande organisationer i Norden.

Observera att TYJ inte hanterar förmånsansökningar. Ansökningar om inkomstrelaterad dagpenning och altherningsersättning jämte bilagor ska skickas till den egna arbetslöshetskassan.

Mer information om arbetslöshetsskyddet
får du på webbplatsen www.tyj.fi eller hos
din egen arbetslöshetskassa.

INNEHÅLL

Arbetslöshetskassor och medlemskap i en kassa	4
Förutsättningar för inkomstrelaterad dagpenning	4
Den inkomstrelaterade dagpenningens belopp	7
Sysselsättningsfrämjande service	9
Arbetslöshetsskyddets varaktighet	10
Arbetsinkomstens inverkan på den inkomstrelaterade dagpenningen	11
Sociala förmånens inverkan på den inkomstrelaterad dagpenningen	13
Företagarens utkomstskydd	14
Så här ansöker du om inkomstrelaterad dagpenning	16
Alterneringsersättning	18
Viktiga lagar och förordningar	20
Tabell över inkomstrelaterad dagpenning	21
Kontaktinformation för arbetslöshetskassorna	22

ARBETSLÖSHETSKASSORNA OCH MEDLEMSKAP I EN KASSA

Arbetslöshetskassornas uppgift är att betala förtjänstskydd till medlemmarna under perioder då de är arbetslösa. Medlemmarna i en arbetslöshetskassa är antingen löntagare i anställnings- eller tjänsteförhållande eller företagare. Arbetslöshetskassorna sköter en lagstadgad uppgift och betalningsförutsättningarna för samtliga förmåner fastställs i lagen. Verksamheten vid arbetslöshetskassorna övervakas av Finansinspektionen.

Du blir medlem i en arbetslöshetskassa genom att ansöka om medlemskap. Du ska vara i lönearbete eller bedriva företagsverksamhet när du söker medlemskap. Studier är inget hinder för att bli medlem i en arbetslöshetskassa. Ansökningar och anvisningar för att söka medlemskap får du från arbetslöshetskassorna. Kontaktinformationen för dem finns i slutet av broschyren. Om du samtidigt ansluter dig till ett fackförbund kan du också få mer information från ditt förbund.

Om du byter från en arbetslöshetskassa till en annan inom en månad kan du i den nya kassan utnyttja dina ackumulerade medlems- och arbetsperioder i den tidigare kassan.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR INKOMSTRELATERAD DAGPENNING

Du kan få inkomstrelaterad dagpenning från arbetslöshetskassan om

- du är helt eller delvis arbetslös
- du söker heltidsanställning och har anmält dig som arbetslös arbetssökande till arbets- och näringsbyrån
- du är medlem i en arbetslöshetskassa
- du har uppfyllt arbetsvillkoret under tiden som medlem i kassan
- du är i åldern 17–64 år (vid permitteringar 17–67 år).

Anmälan till arbets- och näringsbyrån

För att få inkomstrelaterad dagpenning måste du anmäla dig som arbetssökande till arbets- och näringsbyrån omedelbart när du blir arbetslös. Du kan inte anmäla dig retroaktivt.

Arbets- och näringsbyrån ger ett bindande utlåtande till arbetslöshetskassan som visar att de lagstadgade arbetskraftspolitiska förutsättningarna för

betalning av inkomstrelaterad dagpenning uppfylls för din del. En sådan förutsättning är t.ex. att personen står till arbetsmarknadens förfogande. Arbetslöshetskassan kan endast betala inkomstrelaterad dagpenning om utlåntagandet från arbets- och näringsbyrån är utan hinder. Om du t.ex. studerar på heltid eller bedriver företagsverksamhet på heltid har du inte rätt till inkomstrelaterad dagpenning.

Närmare information om de arbetskraftspolitiska förutsättningarna och anmälan som arbetssökande finns hos arbets- och näringsbyrån eller på webbplatsen www.te-palvelut.fi.

Efter anmälan är det viktigt att följa anvisningarna och datum från arbets- och näringsbyrån för att hålla arbetssökningen i kraft.

Medlemskaps- och arbetsvillkor för en löntagare

För en löntagare uppfylls arbetsvillkoret efter 26 kalenderveckor. Den kortaste tiden för att arbetsvillkoret ska uppfyllas är alltså cirka sex månader. Alla veckor med minst 18 timmars arbete för vilka det har betalats kollektivavtalsenlig lön räknas in i arbetsvillkoret. Om branschen saknar kollektivavtal ska lönen för heltidsarbete vara minst 1 165 euro i månaden under år 2015.

Arbetet behöver inte vara oavbrutet utan arbetsvillkoret ska uppfyllas under granskningsperioden. Granskningsperiodens längd är 28 månader och den räknas bakåt från den tidpunkt då arbetstagaren anmälde sig som arbetslös arbetssökande.

Inkomstrelaterad dagpenning kan endast betalas om arbetsvillkoret uppfylls under den tid arbetstagaren har varit medlem i kassan. Medlemstiden måste alltså uppgå till minst 26 veckor.

Arbetsvillkorets granskningsperiod på 28 månader kan förlängas bland annat på grund av sjukdom, värnplikt, alterneringsledighet, stipendieperiod, barnafödelse och vård av barn som är högst tre år eller sysselsättningsfrämjande tjänst som avtalats med arbets- och näringsbyrån. Granskningsperioden förlängs med högst sju år.

Arbetsvillkorets giltighet upphör om du är borta från arbetsmarknaden i över sex månader utan godtagbart skäl eller om du bedriver företagsverksamhet på heltid i över 18 månader under medlemstiden i en löntagarkassa. I detta fall kan arbetslöshetskassan betala ut inkomstrelaterad dagpenning först när arbetsvillkoret uppfylls på nytt.

Undantag vid beräkningen av arbetsvillkoret förekommer bland annat om du arbetar i en bransch där arbetstiden avviker från det normala (t.ex. undervisningsarbete vid en läroanstalt eller skapande arbete) eller om du får partiell sjukdagpenning när du arbetar.

Tidsbestämda begränsningar

En självrisktid åläggs när rätten till inkomstrelaterad dagpenning börjar. Under självrisktiden betalas ingen förmån. En ekonomisk förmån i anslutning till att anställningen upphör eller den karenstid som följer efter en egen uppsägning kan förskjuta den tidpunkt då rätten till inkomstrelaterad dagpenning börjar.

Periodiseringsperioden för en ekonomisk förmån och karenstiden kan löpa samtidigt. Självrisktiden däremot börjar först efter en eventuell karens- och/eller periodiseringsperiod.

Självrisktid

Självrisktiden omfattar fem vardagar (må-fr). Den åläggs då den maximala betalningstiden för inkomstrelaterad dagpenning på 500 dagar inleds, dock i regel högst en gång per år. Självrisktiden ska uppfyllas under åtta på varandra följande kalenderveckor.

Periodisering av ekonomisk förmån

En ekonomisk förmån från arbetsgivaren i anslutning till att anställningsförhållandet upphör periodiseras enligt den dagslön som beräknas utifrån den senaste anställningen. Under periodiseringsperioden betalas ingen dagpenning.

Exempel på periodisering

Sökandens dagslön är 100 €. När anställningsförhållandet upphör erhåller han 5 000 €, s.k. fallskärmsavtal.

Ersättningen periodiseras enligt dagslönen:
 $5\ 000\ € / 100\ € = 50$. I detta fall betalas inte dagpenning till sökanden under 50 dagar (må-fr) räknat från den tidpunkt då anställningen upphör.

Karenstider

Om du själv orsakar att anställningen upphör eller om du vägrar ta emot arbete, utbildning eller vägrar upprättandet av en sysselsättningsplan kan följden bli att arbets- och näringsbyrån fastställer en s.k. karenstid då ersättning inte utbetalas. Arbets- och näringsbyrån ger arbetslöshetskassan ett för kassan bindande utlåtande om karenstiden som förhindrar att inkomstrelaterad dagpenning betalas under denna tid.

Arbets- och näringsbyrån ger närmare information om karenstider och grunden för fastställandet av karenstiden.

DEN INKOMSTRELATERADE DAGPENNINGENS BELOPP

Du kan uppskatta beloppet på din inkomstrelaterade dagpenning med hjälp av tabellen i slutet av broschyren eller med dagpenningkalkylatorn på webbplatsen www.tyj.fi.

Beloppet på den inkomstrelaterade dagpenningen beräknas enligt den stabiliserade lönen för den tid som föregår arbetslösheten, dock minst för den tid som uppfyller arbetsvillkoret. Då den inkomstrelaterade dagpenningen fastställs, beaktas lönen under sådana kalenderveckor som kan inräknas i arbetsvillkoret.

Den inkomstrelaterade dagpenningen består av en grunddel, en förtjänstdel och barnförhöjningar.

- Grunddelen är lika stor som grunddagpenningen som fastställs årligen enligt folkpensionsindexet. Grunddagpenningen är 32,80 € år 2015.
- Förtjänstdelen är 45 % av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen. Om månadslönen överstiger brytningspunkten (3 116,00 € år 2015) är förtjänstdelen 20 % för den överstigande delen av lönen.
- Barnförhöjning kan erhållas för barn som är under 18 år och som personen försörjer. Barnförhöjningarna år 2015 är 5,29 € för ett barn, 7,77 € för två barn och 10,02 € för tre eller flera barn.

Beloppet av den inkomstrelaterade dagpenningen med barnförhöjning är högst 90 % av den dagslön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen, dock minst lika stort som grunddagpenningen med eventuell barnförhöjning.

Från löneinkomsterna avdras semesterpenning och semesterersättning. Förutom dessa poster avdras ett belopp som motsvarar löntagarens arbetspensions- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter samt sjukförsäkringens dagpenningavgift. Avdraget är 4,28 % i arbetsvillkor som uppfylls år 2015.

Exempel på beräkning av inkomstrelaterad dagpenning

Månadslön	2000,00 €
- månadslön med 4,28 % avdrag 2000 - (2000 x 0,0428)	1914,40 €
- dagslön (1914,40 / 21,5)	89,04 €
- förtjänstdel (0,45 x [89,04 – 32,80])	25,31 €
- dagpenning (32,80 + 25,31)	58,11 €
dagpenning per månad (x 21,5) =	1249,37 €

Förhöjd förtjänstdel

Du kan få en förhöjd inkomstrelaterad dagpenning under en viss tid om du har tillräcklig arbetshistoria eller deltar i sysselsättningsfrämjande service. Den förhöjda förtjänstdelen är 58 % av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen. Om månadslönen överstiger brytningspunkten (3 116,00 euro år 2015) är förtjänstdelen 35 % för den överstigande delen av lönen.

Förhöjd förtjänstdel betalas under högst 90 dagar om

- du har minst 20 års arbetshistoria
- du har varit medlem i en arbetslöshetskassa för löntagare i minst fem år
- ditt arbetsavtal är uppsagt och
- du har anmält dig som arbetsökande hos arbets- och näringsbyrån inom 60 dagar efter att anställningen upphörde.

Under en period av sysselsättningsfrämjande service som är avtalad med arbets- och näringsbyrån och ingår i en sysselsättningsplan betalas förhöjd förtjänstdel i högst 200 dagar.

När förhöjd förtjänstdel betalas kan inkomstrelaterad dagpenning inklusive barnförhöjningar uppgå till högst den lön som utgör grunden för dagpenningen. Även i detta fall är den inkomstrelaterade dagpenningen dock åtminstone lika stor som grunddagpenningen förhöjd med barnförhöjningarna och förhöjningsdelen (4,80 euro år 2015).

Du kan uppskatta påverkan av den förhöjda förtjänstdelen på den inkomstrelaterade dagpenningen med hjälp av tabellen i slutet av broschyren eller dagpenningskalkylatorn på webbplatsen www.tyj.fi.

SYSSELSÄTTNINGSFÄRMJANDE SERVICE

Arbets- och näringsbyrån kan hänvisa den arbets sökande till sysselsättningsfrämjande service. Under tiden för dessa betalas inkomstrelaterad dagpenning.

Arbetslöshetskassan betalar den inkomstrelaterad dagpenning till en person som deltar i sysselsättningsfrämjande service som personen skulle ha rätt till som arbetslös. Under perioden av sysselsättningsfrämjande service kan det dessutom finnas möjligheter att få förhöjd förtjänst del och kostnadsersättning.

Sysselsättningsfrämjande service är:

- jobsökarträning
- karriärträning
- prövning
- arbetskraftsutbildning
- frivilliga studier
- arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Den maximala utbetalningstiden för inkomstrelaterad dagpenning på 500 dagar förbrukas även när sysselsättningsfrämjande service pågår. Arbetslöshetsförmån betalas under den tid då sysselsättningsfrämjande service pågår oberoende av karens- eller självrisktider.

Du får mer information om sysselsättningsfrämjande service och att ansöka till en sådan på arbets- och näringsbyråerna eller på webbplatsen www.te-palvelut.fi.

Kostnadsersättning

Då du deltar i sysselsättningsfrämjande service betalas i regel förutom arbetslöshetsförmån ersättning för uppehälle. Kostnadsersättningen är 9 euro per dag.

Förhöjd kostnadsersättning är 18 euro per dag. Förhöjd kostnadsersättning betalas när den sysselsättningsfrämjande tjänsten ordnas utanför arbetspendlingsregionen eller när tjänsten ordnas på annan ort än i hemkommunen och deltagandet medför logikostnader. Kostnadsersättningen är skattefri inkomst.

ARBETSLÖSHETSSKYDDETS VARAKTIGHET

Inkomstrelaterad dagpenning betalas för fem dagar i veckan och under maximalt 500 arbetslöshetsdagar.

Från maximibetalningstiden för den inkomstrelaterade dagpenningens förtjänstdel på 500 dagar avdras dock 100 dagar om din arbetshistoria understiger tre år.

Från maximibetalningstiden avdras även 100 dagar om du vägrar delta i sysselsättningsfrämjande service eller avbryter servicen under de första 250 dagpenningdagarna. Om du deltar minst 40 dagar i sysselsättningsfrämjande service under de första 250 dagpenningdagarna och för denna tid får förhöjd förtjänstdel görs inget avdrag om du vägrar delta i servicen eller avbryter servicen.

När maximibetalningstiden är förkortad betalar arbetslöshetskassan inkomstrelaterad dagpenning till samma belopp som grunddagpenningen under de sista 100 eller 200 dagarna.

Om din arbetslöshet fortsätter när den maximala utbetalningstiden på 500 dagar går ut kan du ansöka om arbetsmarknadsstöd från FPA.

Nollställning av nedräkningen av 500 dagar

Maximitiden 500 dagar börjar från början när arbetsvillkoret på 26 kalenderveckor uppfylls på nytt.

Ny beräkning av inkomstrelaterad dagpenning och 80-procentigt skydd

Den inkomstrelaterade dagpenningen beräknas på nytt då arbetsvillkoret på 26 veckor uppfylls. En ny nivå på dagpenningen beräknas även om det förekommer obetalda dagar vid nedräkningen av de tidigare 500 dagarna. Inkomstrelaterad dagpenning beräknas i regel högst en gång per år.

Om den maximala betalningstiden på 500 dagar inte har uppfyllts när den inkomstrelaterade dagpenningen beräknas på nytt är dagpenningen minst 80 % av den tidigare betalda inkomstrelaterade dagpenningen exklusive barnförhöjningar.

Rätt till tilläggsdagar

Inkomstrelaterad dagpenning kan betalas efter maximibetalningstiden på 500 dagar tills du fyller 65 år i form av tilläggsdagar om

- du är född år 1950–1954 och fyller 59 år innan maximibetalningstiden på 500 dagar löper ut
- du är född år 1955–1956 och fyller 60 år innan maximibetalningstiden på 500 dagar löper ut eller
- du är född år 1957 eller senare och fyller 61 år innan maximibetalningstiden på 500 dagar löper ut.

En förutsättning är dessutom att du har arbetat i minst fem år under de senaste 20 åren.

En person född åren 1950–1957 kan enligt egen önskan gå i pension vid 62 års ålder utan förtidsminskning efter tilläggsdagarna.

ARBETSINKOMSTENS INVERKAN PÅ DEN INKOMSTRELATERADE DAGPENNINGEN

Om du är delvis sysselsatt betalas jämkad inkomstrelaterad dagpenning. Detta innebär att hälften av den arbetsinkomst som överstiger skyddsdelens på 300 euro per månad dras av från den fulla inkomstrelaterade dagpenningen. En arbetsinkomst på högst 300 euro inverkar inte på dagpenningen.

Betalningen av jämkad inkomstrelaterad dagpenning under perioder av deltidsarbete, heltidsarbete under kortare tid än två veckor och under permittering förutsätter att arbete utförs under högst 80 % av maximiarbetstiden i branschen. Om du är permitterad granskas arbetstiden per kalendervecka. Om du arbetar deltid eller har heltidsarbete under högst två veckor granskas arbetstiden antingen med fyra kalenderveckors eller en månads intervall.

Om du bedriver företagsverksamhet förutsätter utbetalningen av inkomstrelaterad dagpenning att arbets- och näringsbyrå har fastställt att företagsverksamheten är en bisyssla.

Ingen inkomstrelaterad dagpenning betalas vid heltidsarbete som varar i över två veckor. Då betalas full inkomstrelaterad dagpenning för arbetslöshetsdagar under betalningsperioden om det inte finns andra hinder för utbetalningen.

Beloppet på jämkad inkomstrelaterad dagpenning

Vid betalningen av jämkad inkomstrelaterad dagpenning avdras 50 % av den arbetsinkomst som har intjänats under jämkningsperioden och som överstiger skyddsdelens på 300 euro från den fulla inkomstrelaterade dagpenningen.

Jämkningsperiodens längd är en månad eller fyra veckor. Om jämkningsperiodens längd är en månad så är storleken på skyddsdelens 300 euro. Om jämkningsperiodens längd är fyra veckor så är storleken på skyddsdelens 279 euro.

Exempel på arbetsinkomstens inverkan under en månads granskningsperiod

Sökandens fulla inkomstrelaterade dagpenning är 70 €/dag. Personen arbetar en vecka och får 730 € i lön. Från lönen avdras skyddsdelens på 300 €. Av den återstående lönedelen (430 €) påverkar hälften (215 €) den inkomstrelaterade dagpenningen negativt.

215 € fördelas över arbetsdagarna under jämkningsperioden (21,5). Detta belopp (10 €) dras av från sökandens inkomstrelaterade dagpenning. Alltså betalas 60 €/dag i inkomstrelaterad dagpenning.

Jämkad inkomstrelaterad dagpenning betalas för varje dag (5 dagar/kalendervecka) under jämkningsperioden om det inte finns andra hinder för utbetalningen.

Totalbeloppet av dagpenningen och arbetsinkomsten kan högst uppgå till den lön som utgör grunden för dagpenningen.

Inverkan av jämkad inkomstrelaterad dagpenning på den maximala betalningstiden

Jämkade betalda dagar med inkomstrelaterad dagpenning förbrukar maximibetalningstiden på 500 dagar för inkomstrelaterad dagpenning i långsammare takt än normalt.

Exempel på förbrukning av maximibetalningstid under jämkningsperiod

Om den inkomstrelaterade dagpenningen för en helt arbetslös person är 50 € per dag och personen erhåller 200 € per månad i jämkad inkomstrelaterad dagpenning förbrukar han under månaden fyra dagar av maximitiden på 500 dagar ($200 \text{ €} / 50 \text{ €} = 4$).

Förhöjd förtjänstdel som betalas i jämkad form förbrukar maximibetalningstid för betalning av förhöjd förtjänstdel för varje betald dag oberoende av det utbetalda förmånsbeloppet.

Betalning av inkomstrelaterad dagpenning för personer med förkortad arbetsvecka

En förkortad arbetsvecka innebär att veckan innehåller en eller flera hela permitteringsdagar. För hela permitteringsdagar betalas i sådana fall full inkomstrelaterad dagpenning. En förutsättning för betalning av inkomstrelaterad dagpenning är att det utförda arbetet under en kalendervecka uppgår till högst 80 % av maximiarbetstiden i branschen.

SOCIALA FÖRMÅNERS INVERKAN PÅ DEN INKOMSTRELATERADE DAGPENNINGEN

Sociala förmåner påverkar de förmåner arbetslöshetskassan betalar. Vissa förmåner förhindrar betalning av inkomstrelaterad dagpenning, en del minskar beloppet på den fulla inkomstrelaterade dagpenningen och en del har ingen inverkan på de förmåner kassan betalar.

Förmåner som förhindrar betalning av inkomstrelaterad dagpenning är bl.a. flera pensionsformer, sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning, moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning samt rehabiliteringspenning.

Förmåner som minskar den inkomstrelaterade dagpenningen är bl.a. delinvalidpension eller pensioner enligt lagen om statens pensioner som betalas på basis av en lägre pensionsålder än den normala.

Hemvårdsstöd för vård av barn under 3 år minskar arbetslöshetsförmånen och beaktas familjespecifikt. Detta innebär att även det hemvårdsstöd som makan/maken erhåller minskar den inkomstrelaterade dagpenningen om inte makan/maken själv vårdar barnet och därför inte är tillgänglig på arbetsmarknaden.

Betalningen av inkomstrelaterad dagpenning påverkas inte av bl.a. barnbidrag, bostadsstöd, utkomststöd eller handikappsbidrag. Inte heller familjepension, menersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring, militärunderstöd eller livränta och tilläggsränta enligt lagen om skada i militärtjänst inverkar på betalningen av inkomstrelaterad dagpenning.

FÖRETAGARENS UTKOMSTSKYDD

En person med företagsverksamhet som heltidsyssla kan försäkra sig mot arbetslöshet genom att bli medlem i företagarnas arbetslöshetskassa.

Du betraktas som företagare enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa om du för din huvudsyssla är skyldig att teckna en pensionsförsäkring enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare (FöPL/LFöPL). Som företagare betraktas även en delägare i ett företag som arbetar i företaget och som omfattas av pensionsförsäkring för arbetstagare (ArPL),

- om personen arbetar i ledande ställning i ett företag och personen äger minst 15 % eller personens familjemedlemmar ensamma eller tillsammans med personen äger minst 30 % av företaget; eller
- om personen, dennes familj eller dessa tillsammans äger minst 50 % av företaget.

En person som är verkställande direktör, styrelseordförande eller ordinarie styrelseledamot anses vara i ledande ställning. Familjemedlemmar är make/maka, sambo, barn och egna föräldrar som bor i samma hushåll som företagaren.

Om du arbetar i ett familjeföretag ska du komma ihåg att kontrollera om du omfattas av en arbetslöshetsförsäkring för företagare eller för löntagare.

Förutsättningar för en företagare att erhålla dagpenning

Betalning av inkomstrelaterad dagpenning för företagare förutsätter att du

- har upphört med företagsverksamheten eller inte längre arbetar i företaget
- anmäler dig som arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån
- har varit medlem i arbetslöshetskassan i minst 15 månader
- uppfyller arbetsvillkoret på 15 månader under tiden som medlem i kassan
- är i åldern 17–64 år.

Företagsverksamheten eller arbetet i företaget upphör

När en person bedriver företagsverksamhet som heltidssyssla betalas ingen inkomstrelaterad dagpenning. Rätt till inkomstrelaterad dagpenning kan uppkomma om företagsverksamheten bevisligen har upphört eller om arbetet i företaget har upphört på det sätt som anges i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Arbets- och näringsbyrån utreder de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för att erhålla dagpenning.

Arbetsvillkor för företagare

Arbetsvillkoret för företagare uppfylls när du som medlem i företagarkassan har bedrivit företagsverksamhet som till omfattningen är väsentlig i minst 15 månader. År 2015 anses företagsverksamheten till sin omfattning vara väsentlig då du har tecknat en pensionsförsäkring för en årlig inkomst på minst 12 326 euro.

I arbetsvillkoret inräknas arbetsperioder som är minst fyra månader långa. Arbetsvillkoret ska uppfyllas under 48 månader före arbetslösheten.

Beloppet och varaktigheten för inkomstrelaterad dagpenning för företagare

Inkomstrelaterad dagpenning för företagare består av en grunddel som är lika stor som grunddagpenningen, en förtjänstdel och barnförhöjningar som är 5,29 euro för ett barn under 18 år, 7,77 euro för två och 10,02 euro för tre eller fler barn.

Förtjänstdelens belopp fastställs enligt den arbetsinkomst som valts som grund för arbetslöshetsförsäkringen. Medlemsavgiften fastställs också enligt denna valda arbetsinkomst.

Den inkomstrelaterade dagpenningen inklusive barnförhöjningar kan uppgå till högst 90 % av dagslönen.

Exempel på inkomstrelaterad dagpenning för företagare år 2015

Arbetsinkomst /år	Inkomstrelaterad dagpenning	Inkomstrelaterad dagpenning/mån
13 000 €	40,71 €	875,27 €
20 000 €	52,92 €	1 137,78 €
30 000 €	70,37 €	1 512,96 €
40 000 €	85,28 €	1 833,52 €
50 000 €	93,03 €	2 000,15 €

Inkomstrelaterad dagpenning för företagare betalas i högst 500 dagar. Företagarna har inte rätt till tilläggsdagar såsom löntagarna har.

Perioden för betalning av förtjänstdel kan förkortas om du har en arbetshistoria som är kortare än tre år eller vägrar delta i sysselsättningsfrämjande service. Mer information om förtjänstdelens varaktighet finns på sidan 10.

Från företagare till löntagare eller från löntagare till företagare

När du övergår från löntagare till företagare kan inkomstrelaterad dagpenning betalas till dig under arbetslöshetsperioden enligt det arbetsvillkor som har ackumulerats under perioden som löntagare om mindre än 18 månader har förflutit sedan företagsverksamheten inleddes och om arbetsvillkoret för företagare ännu inte har uppfyllts. Under denna 18 månaders period kan du fortsätta vara medlem i löntagarkassan eller byta till företagarkassan. Observera att arbetsvillkoret för företagare inte ackumuleras i löntagarkassan.

När du övergår från företagare till löntagare kan inkomstrelaterad dagpenning betalas till dig under arbetslöshetsperioden enligt det arbetsvillkor som ackumulerats under perioden som företagare om arbetsvillkoret för löntagare ännu inte har uppfyllts. Vid anställningens början kan du fortsätta vara medlem i företagarkassan eller byta till löntagarkassan. Arbetsvillkoret för löntagare ackumuleras inte i företagarkassan.

Företagsverksamhet som bisyssla

Företagsverksamhet som bisyssla utgör inget hinder för medlemskap i en löntagarkassa. Förfärvsinkomsterna från företagsverksamhet som bisyssla beaktas när inkomstrelaterad dagpenning betalas i form av inkomst som ska jämkas. Ytterligare information om jämkad inkomstrelaterad dagpenning finns på sidorna 11–12.

SÅ HÄR ANSÖKER DU OM INKOMSTRELATERAD DAGPENNING

Inkomstrelaterad dagpenning söks i efterhand för perioder på fyra veckor eller en månad. Du kan även skicka den första ansökan till din egen arbetslöshetskassa för en kortare period om du följer kassans anvisningar.

Ansökningsblanketter finns hos arbets- och näringsbyrån och den egna arbetslöshetskassan. På internet kan du få blanketter från TYJ:s webbplats på adressen www.tyj.fi eller från portalen Suomi.fi på adressen www.suomi.fi. Du kan fråga din egen kassa om möjligheterna att utföra ärenden elektroniskt.

I de flesta fall ska följande bilagor bifogas ansökan om inkomstrelaterad dagpenning:

- Löneintyg från arbetsgivaren för åtminstone den tid som uppfyller arbetsvillkoret på 26 veckor. Ur löneintyget bör specificerat framgå semesterpenningar och -ersättningar samt eventuella andra betalda poster såsom engångsersättningar och resultatlöner. Dessutom ska eventuella oavlönade perioder och orsakerna till dessa anges i löneintyget.
- Kopia på arbetsintyget om du är helt arbetslös.
- Kopia på anställningsavtalet om du är permitterad eller arbetar deltid.
- Kopia på uppsägningsmeddelandet eller permitteringsmeddelandet.

Beroende på den personliga situationen ska även följande dokument bifogas:

- Beslut om beviljande av social förmån, om du t.ex. får pension, sjuk-, moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller hemvårdsstöd.
- Löneintyg, lönespecifikation eller annan tillförlitlig utredning om inkomster under ansökningsperioden om du arbetar deltid, är permitterad eller har inkomster från företagsverksamhet som är bisyssla.
- Arbetslöshetskassan får information om förskottsinnehållning direkt från skattemyndigheten. Ett eventuellt graderat skattekort eller ändringsskatte kort ska emellertid bifogas den ursprungliga ansökan.

Din arbetslöshetskassa ger dig närmare ansökningsanvisningar.

Skicka ansökan inom tre månader

Kom ihåg att ansöka om inkomstrelaterad dagpenning inom tre månader efter den aktuella periodens första dag.

Beslut som kan överklagas

När den första ansökan har behandlats skickar arbetslöshetskassan ett beslut om grunderna för betalningen av förmånen, en betalningsanmälan och en blankett för fortsatt ansökan för inkomstrelaterad dagpenning.

Om du är missnöjd med beslutet kan du överklaga det i enlighet med besväransvisningen som fogats till beslutet hos besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden. Skicka besvären till din arbetslöshetskassa inom 30 dagar efter att du har fått information om beslutet.

Nämndens beslut kan i sin tur överklagas hos försäkringsdomstolen.

ALTERNERINGSERSÄTTNING

Förutsättningen för alterneringsledighet är

- att du har arbetat heltid (över 75 % av branschens maximala arbetstid)
- att du har ingått avtal med arbetsgivaren om alterneringsledighet
- att arbetsgivaren under perioden av alterneringsledighet anställer en person som är arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån
- att din anställning hos samma arbetsgivare har varit oavbrutet i minst 13 månader innan alterneringsledigheten börjar och
- att du innan alterneringsledigheten inleds har en arbetshistoria på minst 16 år.

I arbetsvillkoret på 13 månader får ingå sammanlagt högst 30 dagar av oavlönad frånvaro. Endast frånvaro på grund av sjukdom eller olycka jämställs med denna anställningstid.

Om du har tagit ut alterneringsledighet tidigare krävs fem års arbetshistoria mellan två ledigheter.

Kontakta din egen arbetslöshetskassa om du är osäker på om du uppfyller villkoren för arbetshistoria. Du får information från arbets- och näringsbyrån om andra förutsättningar för alterneringsledighet.

Alterneringsledighetens varaktighet

Alterneringsledigheten ska pågå utan avbrott i minst 100 kalenderdagar och den sammanlagda längden på ledigheten får vara högst 360 kalenderdagar.

Du kan dela in alterneringsledigheten i minst 100 dagars perioder. Avtalet om alterneringsledighet ska innehålla en överenskommelse om denna indelning innan ledigheten inleds.

Under pågående alterneringsledighet kan en förlängning av ledigheten avtalas men dock senast två månader innan den avtalade alterneringsledigheten löper ut. Arbets- och näringsbyrån beslutar om indelning och förlängning av en alterneringsledighet.

Om du temporärt återgår i arbete för din egen arbetsgivare under ledigheten fortsätter alterneringsledigheten att löpa under denna period.

Alterneringsledigheten ska tas ut i sin helhet inom två år sedan den inletts.

Alterneringsersättningens belopp

Alterneringsersättningens fulla belopp är 70 % av den inkomstrelaterade dagpenning som du har rätt till om du skulle bli arbetslös. I alterneringsersättningen ingår inte barnförhöjningar eller förhöjningsdelar i anslutning till den inkomstrelaterade dagpenningen och de beaktas inte heller när ersättningens belopp beräknas. Vid beräkningen av den inkomstrelaterade dagpenning som utgör grunden för alterneringsersättningen beaktas löneinkomsterna under minst 52 veckor som föregår alterneringsledigheten.

Alterneringsersättningen är 80 % av dagpenningen om du har en arbetshistoria på minst 25 år innan alterneringsledigheten inleds.

Inkomster från den egna arbetsgivaren under alterneringsledigheten förhindrar utbetalningen av alterneringsersättning. Övriga inkomster inverkar så att alterneringsersättningens belopp beräknas utifrån jämkad inkomstrelaterad dagpenning. I alterneringsersättningen ingår emellertid ingen skyddsdel på 300 euro för arbetsinkomsten såsom i den inkomstrelaterade dagpenningen.

Om heltidsarbete pågår över två veckor föreligger ingen rätt till alterneringsersättning.

Sociala förmåner påverkar alterneringsersättningen på samma sätt som de påverkar den inkomstrelaterade dagpenningen.

Ansökan om alterneringsersättning

Ansök om alterneringsersättning hos den egna arbetslöshetskassan. Till ansökan ska du bifoga åtminstone en kopia på alterneringsavtalet och ett löneintyg.

Blanketter för ansökning om alterneringsledighet finns hos arbets- och näringsbyrån och den egna arbetslöshetskassan. Du kan också skriva ut ansökningsblanketten på TYJ:s webbplats www.tyj.fi.

Närmare ansökningsanvisningar får du vid behov från din egen arbetslöshetskassa.

VIKTIGA LAGAR OCH FÖRORDNINGAR

Förutsättningarna för att erhålla inkomstrelaterad dagpenning och alterneringsersättning är fastställda i lagen. De viktigaste lagarna och förordningarna är:

- Lag om utkomstskydd för arbetslösa 1290/2002
- Lag om alterneringsledighet 1305/2002
- Lag om offentlig arbetskrafts- och företagservice 916/2012
- Lag om arbetslöshetskassor 603/1984
- Statsrådets förordning om offentlig arbetskrafts- och företagservice 1073/2012
- Statsrådets förordning om inkomst som skall beaktas vid fastställande av arbetslöshetsförmån 1332/2002

De lagar och förordningar som berör utkomstskyddet för arbetslösa finns i nättjänsten för statens författningsdatabas www.finlex.fi.

Lön/mån	Inkomstrelaterad dagpenning	Ink.rel. dagpenning med förhöjd förtjänstdel	Alterneringsersättning (70 %)	Alterneringsersättning (80 %)
1 000,00 €	38,07 €	39,60 €	26,65 €	30,46 €
1 100,00 €	40,08 €	42,18 €	28,05 €	32,06 €
1 200,00 €	42,08 €	44,76 €	29,46 €	33,67 €
1 300,00 €	44,08 €	47,34 €	30,86 €	35,27 €
1 400,00 €	46,09 €	49,93 €	32,26 €	36,87 €
1 500,00 €	48,09 €	52,51 €	33,66 €	38,47 €
1 600,00 €	50,10 €	55,09 €	35,07 €	40,08 €
1 700,00 €	52,10 €	57,67 €	36,47 €	41,68 €
1 800,00 €	54,10 €	60,26 €	37,87 €	43,28 €
1 900,00 €	56,11 €	62,84 €	39,27 €	44,88 €
2 000,00 €	58,11 €	65,42 €	40,68 €	46,49 €
2 100,00 €	60,11 €	68,00 €	42,08 €	48,09 €
2 200,00 €	62,12 €	70,58 €	43,48 €	49,69 €
2 300,00 €	64,12 €	73,17 €	44,88 €	51,30 €
2 400,00 €	66,12 €	75,75 €	46,29 €	52,90 €
2 500,00 €	68,13 €	78,33 €	47,69 €	54,50 €
2 600,00 €	70,13 €	80,91 €	49,09 €	56,10 €
2 700,00 €	72,13 €	83,50 €	50,49 €	57,71 €
2 800,00 €	74,14 €	86,08 €	51,90 €	59,31 €
2 900,00 €	76,14 €	88,66 €	53,30 €	60,91 €
3 000,00 €	78,14 €	91,24 €	54,70 €	62,51 €
3 100,00 €	80,15 €	93,82 €	56,10 €	64,12 €
3 200,00 €	82,15 €	96,41 €	57,51 €	65,72 €
3 255,33 €	83,26 €	97,84 €	58,28 €	66,61 €
3 300,00 €	83,66 €	98,53 €	58,56 €	66,93 €
3 400,00 €	84,55 €	100,09 €	59,18 €	67,64 €
3 500,00 €	85,44 €	101,65 €	59,81 €	68,35 €
3 600,00 €	86,33 €	103,21 €	60,43 €	69,06 €
3 700,00 €	87,22 €	104,76 €	61,05 €	69,77 €
3 800,00 €	88,11 €	106,32 €	61,68 €	70,49 €
3 900,00 €	89,00 €	107,88 €	62,30 €	71,20 €
4 000,00 €	89,89 €	109,44 €	62,92 €	71,91 €
4 100,00 €	90,78 €	111,00 €	63,55 €	72,62 €
4 200,00 €	91,67 €	112,56 €	64,17 €	73,34 €
4 300,00 €	92,56 €	114,11 €	64,79 €	74,05 €
4 400,00 €	93,45 €	115,67 €	65,42 €	74,76 €
4 500,00 €	94,34 €	117,23 €	66,04 €	75,47 €
4 600,00 €	95,23 €	118,79 €	66,66 €	76,19 €
4 700,00 €	96,12 €	120,35 €	67,29 €	76,90 €
4 800,00 €	97,01 €	121,91 €	67,91 €	77,61 €
4 900,00 €	97,90 €	123,46 €	68,53 €	78,32 €
5 000,00 €	98,79 €	125,02 €	69,16 €	79,03 €

ARBETSLÖSHETSKASSORNAS KONTAKTUPPGIFTER

Arbetslöshetskassor för löntagare

A-kassan Finka

Väverivägen 18 B, 00380 HELSINGFORS
tel. 09 868 9400, fax 09 671 330
finka.fi

Ak för den offentliga sektorn och välfärdsområdena

PB 100, 00531 HELSINGFORS
tel. 010 190 300, fax 010 770 3235
tyottomyyskassa.jhl.fi

Ak för tjänstemän i Specialbranschen

Stationskarlsgatan 4, 00520 HELSINGFORS
tel. 09 6132 3224, fax 09 6132 3201
www.erto.fi/palvelut/tyottomyyskassa

Ak Pro

PB 228, 00181 HELSINGFORS
tel. 09 1727 3444, fax 09 1727 3335
www.prokassa.fi

Ak Statia

Banmästargatan 11, 00520 HELSINGFORS
tel. 09 1551, fax 09 2787 217
www.statia.fi

Allmän arbetslöshetskassa YTK

PB 100, 32201 LOIMAA
tel. 02 7607 620, fax 02 7624 917
www.ytk.fi

Arbetslöshetskassa för försäljar- och marknadsförarproffsen

PB 720, 00101 HELSINGFORS
tel. 0800 544 322, fax 09 4780 7740
www.mmakassa.fi

Byggbranschens ak

PB 135, 70101 KUOPIO
tel. 020 690 230, fax 017 580 8777
rakennuskassa.fi

Elbranschernas ak

PB 774, 33101 TAMMERFORS
tel. 03 2520 300, fax 03 2520 209
www.sahkoliitto.fi/tyottomyyskassa

Finlands Livsmedelsarbetarens ak

PB 213, 00531 HELSINGFORS
tel. 040 451 8451, fax 020 774 0804
www.selry.fi/tyottomyyskassa

Försäkringstjänstemännens ak

Stationskarlsgatan 2, 00520 HELSINGFORS
tel. 020 729 1480, fax 020 729 1461
www.vvl.fi/tyottomyyskassa

Hälsövärdens ak

PB 70, 00060 TEHY
tel. 09 5422 7300, fax 09 1483 384
www.tehy.fi/tyottomyyskassa

IAET-kassa

Banvaktsgatan 2, 00520 HELSINGFORS
tel. 09 4763 7600, fax 09 4763 7690
www.iaet.fi

Industribranschernas arbetslöshetskassa

PB 291, 00531 HELSINGFORS
tel. 09 7739 7355, fax 09 8764 594
www.teamliitto.fi/tyottomyyskassa

JATTK-arbetslöshetskassa

Böletäet 9 B, 00240 HELSINGFORS
tel. 09 7206 820, fax 09 1481 029
www.jattk.fi

Juristernas ak

Nylandsgatan 4-6 B, 00120 HELSINGFORS
tel. 09 6123 067, fax 09 8561 0305
www.lakimiestentk.fi

Läkarnas ak

PB 49, 00501 HELSINGFORS
tel. 09 393 091, fax 09 393 0794
www.laakarientkassa.fi

Lärarnas ak

Bölegatan 4 B, 00240 HELSINGFORS
tel. 09 2294 4100, fax 09 141 549
www.opetk.fi

Metallarbetarnas ak

PB 116, 00531 HELSINGFORS
tel. 020 690 455, fax 020 774 1270
tyottomyyskassa.metalliliitto.fi

Offentliga och privata sektorns ak

Stationskarlsgatan 4, 00520 HELSINGFORS
tel. 020 690 069, fax 020 789 3872
www.jytk.fi

Pappersarbetarnas ak

PB 349, 00531 HELSINGFORS
tel. 0800 0 7089, fax 09 8764 095
www.paperiliitto.fi/tyottomyyskassa

Post- och logistikbranschens ak

PB 189, 00531 HELSINGFORS
tel. 09 6131 1780, fax 09 6131 1789
www.pau.fi/tyottomyysturva

Arbetslöshetskassor för företagare

Företagarnas Arbetslöshetskassa i Finland

PB 999, 00101 HELSINGFORS
tel. 09 6224 830, fax 09 6224 840
www.syt.fi

Servicebranschernas ak

PB 93, 00531 HELSINGFORS
tel. 020 690 211, fax 020 774 2203
www.pam.fi/tyottomyyskassa

Specialutbildades ak Erko

Stationskarlsgatan 2, 00520 HELSINGFORS
tel. 09 7206 4343, fax 09 2721 212
www.erko.fi

Super arbetslöshetskassa

PB 117, 00521 HELSINGFORS
tel. 09 2727 9377, fax 09 2786 531
www.supertk.fi

Transportbranschens ak

PB 65, 00531 HELSINGFORS
tel. 09 613 119, fax 09 6131 1333
www.kuljetusalantk.fi

Träbranschernas ak

PB 21, 00531 HELSINGFORS
tel. 09 6151 6444, fax 09 761 160
www.puuliitto.fi/puukassa

Yrkesutövernans och företagarnas ak

Banvaktsgatan 2, 00520 HELSINGFORS
tel. 0800 9 0888, fax 09 2535 3131
www.ayt.fi

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry

Mäkelänkatu 2 C, 4.krs • 00500 Helsinki
Puhelin 09 7744 000 • Faksi 09 7744 0014

www.tyj.fi